

§ 69/26 Motionssvar - Ungas missbruk

Diarienummer: RS-LED25-0895

Regionfullmäktiges beslut

1. Motionens första förslag, att utreda möjligheten att starta Maria Ungdom eller Mini Maria, bifalls.
2. Motionens andra förslag, att utreda möjligheten till att skapa ett bättre system för testning av unga som misstänks ha brukat narkotika, bifalls.

Yrkanden

Emil Carlsson (VfP) yrkar att beslutspunkt 2 ändras till ”Motionens andra förslag, att utreda möjligheten till att skapa ett bättre system för testning av unga som misstänks ha brukat narkotika, bifalls”.

Anton Berglund (SD) och Lars Lundqvist (KD) yrkar bifall till ordförandes ändringsyrkande.

Proposition

Ordförande Emil Carlsson (VfP) ställer eget ändringsyrkande under proposition och finner att det bifalls.

Ordförande Emil Carlsson (VfP) ställer regionstyrelsens förslag i övrigt under proposition och finner att det bifalls.

Ärendet

Malin Karlsson från Sverigedemokraterna anmälde den 15 april 2025 motionen *Ungas missbruk* till regionfullmäktige. Ledamoten föreslår att fullmäktige beslutar följande:

1. Att utreda möjligheten att starta Maria Ungdom eller Mini Maria inom Region Sörmland.
2. Att skapa ett bättre system för testning av unga som misstänks ha brukat narkotika.

Nämnden för primärvård, rättspsykiatri och Dammsdalskolan yttrade sig över motionen i samband med sammanträdet den 18 december 2025 (§ 45/25).

Motionen lyfter viktiga frågor om hur Region Sörmland kan stärka arbetet med att upptäcka och hjälpa ungdomar med riskbruk eller missbruk av narkotika. Frågan är angelägen och kräver fortsatt utveckling av samverkan mellan hälso- och sjukvård samt socialtjänst.

Av Nämnden för primärvård, rättspsykiatri och Dammsdalskolans yttrande framgår att det sedan lång tid finns etablerade samverkansformer mellan barn- och ungdomspsykiatri (BUP) och socialtjänsten i länets kommuner. I norra länsdelen finns sedan 2010 mottagningen Beroendecentrum ung i Eskilstuna, för vilken socialtjänsten är huvudman och BUP bidrar med medicinsk kompetens till. I övriga länsdelar sker motsvarande samverkan genom regelbundna beroendekonferenser under vilka gemensam planering och uppföljning av ungdomar med riskbruk sker.

När det gäller behovet av en verksamhet motsvarande Maria Ungdom eller Mini Maria visar statistik från division psykiatri och funktionshinder att omkring 20 ungdomar per år i Sörmland får en missbruksdiagnos. Antalet har varit relativt stabilt över tid, med vissa variationer mellan enskilda år. Statistiken omfattar endast redan diagnostiserade ungdomar. En bredare bild av ungdomars alkohol- och narkotikavanor framgår av undersökningen *Liv och hälsa ung 2023*. Sammantaget ger detta ett kunskapsunderlag som är viktigt i det fortsatta utvecklingsarbetet av vård och stöd till målgruppen.

När det gäller testning av ungdomar med misstänkt narkotikaanvändning finns etablerade rutiner för provtagning. Urinprov kan tas på anpassade toaletter på Beroendecentrum ung samt BUP på Mälarsjukhuset. I södra och västra länsdelen saknas i dagsläget motsvarande anpassad provtagningsmiljö vid BUP Nyköping, vilket innebär att provtagning i stället sker i samverkan med vårdcentralen Bagaregatan i samma byggnad.

Tiden från identifierad misstanke till genomförd provtagning varierar beroende på lokala förutsättningar, tillgång till provtagningslokaler och hur vårdcentralerna organiserar sin kallelseprocess. Enligt rutin ska provtagning erbjudas utifrån medicinsk bedömning och remissens angivna brådska, men det finns ingen fastställd tidsram. Detta innebär att tillgängligheten kan variera mellan olika delar av länet, vilket är en aspekt att beakta i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Mot bakgrund av ärendets beredning och det kunskapsunderlag som redovisats bedöms det angeläget att utreda förutsättningarna för en verksamhet motsvarande Maria Ungdom eller Mini Maria inom Region Sörmland. Vidare bedöms frågan om att utveckla ett mer ändamålsenligt och likvärdigt system för testning av unga som misstänks ha brukat narkotika behöva utredas vidare.

Motionens första förslag föreslås därför bifallas. Motionens andra förslag föreslås däremot avslås mot bakgrund av att frågan först behöver utredas.

Ordförandens förslag till beslut

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktiges beslut

1. Motionens första förslag, att utreda möjligheten att starta Maria Ungdom eller Mini Maria, bifalls.
2. Motionens andra förslag, att skapa ett bättre system för testning av unga som misstänks ha brukat narkotika, avslås.

Regionstyrelsens beslut för egen del

Under förutsättning att regionfullmäktige beslutar enligt ovan

Regiondirektören får i uppdrag att utreda möjligheten att starta Maria Ungdom eller Mini Maria.

Beslutsunderlag

Motionssvar – Ungas missbruk

Protokollsutdrag från Nämnden för primärvård rättspsykiatri och

Dammsdalskolan sammanträde den 2025-12-18 - Yttrande över motion - Ungas missbruk

Motion – Ungas missbruk

Protokollsutdrag från regionstyrelsens sammanträde den 2026-03-24 - Ungas missbruk

Beslutet expedieras till

Motionären

Nämnden för primärvård, rättspsykiatri och Dammsdalskolan

Magnus Johansson, hälso- och sjukvårdsdirektör

Akten